

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟΝ,

ἢ

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΙΝΩΝ ΤΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

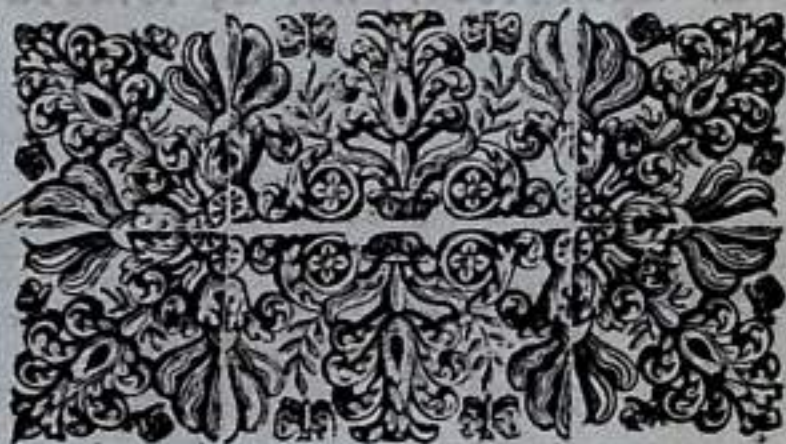
ΝΕΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ.

ΥΠΟ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΧΑΡΙΛΑΟΥ.

*Σύμφωνα με το βιβλίο
No 154. 3' Έδου. Έξελξ
J. N. Μωδωδου*

ΕΝ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΙ.

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΗΧΑΣ
ΕΦΟΡ. ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Γ. ΜΕΛΙΣΤΑΓΟΥΣ.

(ΟΔΟΣ ΑΓΟΡΑΣ)

1843.

» Διὰ τὰ πραγμῶν τῶν προσηκόντων περὶ τῶν σεβαστῶν μνημείων τῆς ἀρχαιότητος, δὲν
 μὲ λανθάνει, ὅτι ἀπαιτοῦνται καὶ γνώσεις εἰδικαί, καὶ κάλαμος ἐπιτήδειος καὶ ἄλλα βοηθήματα
 οὐκ ὀλίγα. Τὰ δὲ ἐν τῇ παρούσῃ συντόμῳ ἐκθέσει ἀναφερόμενα ἐγράφησαν ἐπιτοπῶς κατὰ
 τὰς ἐμπνεύσεις τῆς φαντασίας μου ἀτάκτως καὶ ὅπως ἔτυχεν, ἐπὶ μόνῳ σκοπῷ τὰ χρησιμεύ-
 σωσι πρὸς ἀνάμνησιν εἰς ἡλικίαν ὀριμωτέραν, καὶ ὡς τοιαῦτα πρὸς καλεῖται τὰ κρίνει αὐτὰ
 ὁ εὐμενὴς ἀναγνώστης. »

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟΝ,

ἢ

Σύντομος Περιγραφή τινων τῶν ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΝΕΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ.

Τὴν 20 Ἀπριλίου, 1843.

Ἐνῶ ὁ ἥλιος φλογώδης ἀνέκυπτεν ἐπὶ τοῦ ἀνεφέλου ὀρίζοντος, τὸ ἀτμόπλοιον διέσχιζε τὰ κύματα τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου μεταξὺ Αἰγίνης καὶ Ἀττικῆς. Ὅπισθεν ἡμῶν πρὸς τὰ δεξιὰ ἀφήσαμεν τὸ Σούνιον, καὶ εἰς τὰ πρόσω ἴδομεν ἀριστερόθεν τὴν Σαλαμῖνα καὶ τὸ παρ' αὐτῇ στενὸν, ὅπου ἐκυβεύθη ποτὲ ἡ τῆς Ἑλλάδος ἐλευθερία καὶ ἐδοξάσθη ὁ Θεμιστοκλῆς! Ἰδοὺ φαίνεται μακρόθεν ἀμυδρῶς πως καὶ ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν, ἡ τὰ νέα ἀνάκτορα λευκάζοντα ἐν μέσῳ ὁμίχλης. Οἱ τρεῖς δὲ λιμένες τῆς Ἀττικῆς κατὰ σειρὰν, ὁ Φαληρεὺς, ἡ Μουνυχία καὶ ὁ Πειραιεύς. Οὔτε τῶν Ἀθηναίων τὰ νεώρια, οὔτε τῆς Μουνυχίας Ἀρτέμιδος ὁ λαμπρὸς ναὸς ὑπάρχουσι πλέον. Χέρσος ἐναγκαλίζεται τοὺς δύο τούτους περιφανεῖς ποτε λιμένας. Αἱ ἀναμνήσεις μόναι τῆς ἀρχαιότητος συγκινοῦσι τὴν καρδίαν· ἡ δ' ἐνεστῶσα ἀθλιότης ἀποσπᾷ τὰ δάκρυα.

Περὶ τὴν ἕκτην ὥραν τῆς πρωΐας εἰσπλέομεν ἐντὸς τοῦ λιμένος τοῦ Πειραιῶς. Οὔτε ἡ λαμπρά ποτε καὶ ἐκτεταμένη τοῦ

Πειραιῶς πόλις, οὔτε τὰ πολυάριθμα ἐμπορικὰ καταστήματα, οὔτε ἡ πληθὺς τῶν νεῶν καὶ τῶν ναυτιλλομένων, οὔτε τὰ ὑπερήφανα τείχη ὑπάρχουσι πλέον. Εὐάριθμοι δὲ οἰκίαι περὶ τὴν προχυμίαν, ἡ ἑτεραι εἰς τὸ ἐνδότερον κείμεναι σπυράδην ἢ ἄλλαι τινὲς οἰκοδομαὶ, μικρὸς ἀριθμὸς πλοίων ἢ βαθεῖα σιωπὴ καὶ ἐρημία· μόνος ὁ κρότος τῶν ἀμαξῶν ἀκούεται. Ἀποβάντες εἰς τὴν ξηρὰν, μισθοῦμεν ἄμαξαν καὶ διευθυνόμεθα πρὸς τὴν πόλιν τοῦ Θησέως. Ἡ καρδιά μου πάλλει, καὶ ὁ νοῦς μου εἶναι τεταραγμένος· ἀναμνήσεις συγκεχυμέναι, ἡ χαρὰ καὶ λύπη κυριεύουσι τὸ πνεῦμά μου.

Ἡ ἐκ τοῦ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας ἄγουσα ὁδὸς εἶναι ἱκνῶς εὐρεῖα καὶ ὁμαλὴ, οὐχὶ ὅμως καὶ εὐθεῖα μέχρι τέλους. Ἡ ὁδὸς αὕτη δὲν ἐσχεδιάσθη ἐπὶ τῆς ἀρχαίας, ἀλλ' ἐπὶ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ μακροῦ τείχους ὡς ἔγγιστα. Ἐπὶ κεφαλῇς τῆς ὁδοῦ παρατηροῦνται λείψανα τείχους ἐκ μεγάλων λίθων, ἴσως τοῦ Πειραιικοῦ τείχους, ἀνωτέρω δὲ φαίνονται ἄλλα λαμπρότερα ἐκ τετραγώνων λίθων, λείψανα, ὡς βεβαιούσι,

τῆς βορείου πλευρᾶς τῶν μακρῶν τειχῶν ἀριστερόθεν δὲ περὶ τὰ μέσα τῆς ὁδοῦ, τὴν θέσιν τοῦ Κεραμεικοῦ. Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἐκτείνονται πεδιάδες καλλιεργημέναι καὶ κατάφυτοι, μάλιστα δὲ ὑπὸ ἐλαιῶν. Δεξιόθεν δὲ εἰς ἀπόστασιν τινὰ φαίνεται ὁ τάφος τοῦ μεγάλου στρατηγοῦ Καραϊσκάκη, εἰς τὸ μέρος, ὅπου ὁ ἥρως οὗτος ἔπεσε μαχόμενος.

Μετὰ τριῶν τετάρτων τῆς ὥρας πορείαν εἰσῆλθομεν εἰς Ἀθήνας. Ἡ εἴσοδος αὕτη δὲν εἶναι ἡ παλαιὰ· ἐκείνη ἔκειτο μεταξὺ τῆς Πνυχὸς καὶ τοῦ λόφου τοῦ Μουσείου, ἡ δὲ σημερινὴ εἶναι βορειότερον αὐτῆς.

Τὴν νέαν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν διασχίζουσι σταυροειδῶς δύο ὁδοί, ἡ τοῦ Ἑρμοῦ καὶ ἡ τοῦ Αἰόλου, ἀμφότεραι δὲ ἀρκούντως πλατεῖαι, εὐθεῖαι καὶ ὁμαλαὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον. Νέαι οἰκοδομαὶ λαμπραὶ, λαμπρότεραι ἴσως τῶν ἄλλων πόλεων τῆς Ἀνατολῆς, κοσμοῦσι τὰς ὁδοὺς τύττας· ἄνθρωποι δ' ἀργοὶ κατὰ μέγα μέρος ἴσως, ἀλλὰ κομψῶς ἐνδεδυμένοι, πληροῦσιν αὐτὰς ἀκαταπαύστως.

Πανεπιστήμιον.

Περὶ τὴν 9 ὥραν π. μ. ἀπῆλθον κατὰ πρῶτον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἡχοῦσθην τοῦ μαθήματος τῆς Θεολογίας παραδιδόμενου παρὰ τοῦ Κυρίου Κ. Κοντογόνη, ἀνδρὸς πολυμαθοῦς καὶ ἀξιολόγου καὶ παρὰ πάντων εὐνοουμένου διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ. Δὲν ηὐτύχησα δὲ ν' ἀκροασθῶ καὶ τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας, καὶ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Κυρίου Μισαήλ

Ἀποστολίδου, ἐτοιμαζομένου τότε ν' ἀποδημήσῃ διὰ Ῥωσίαν. Μετὰ ταῦτα περιῆλθον τὸ κατάστημα. Ἡ οἰκοδομὴ τοῦ Πανεπιστημίου κειμένη ἐπὶ τῆς βορειοανατολικῆς πλευρᾶς τῆς νέας πόλεως, εἶναι λαμπρὰ καὶ στερεὰ ἀλλ' ἀτελὴς εἰσέτι. Αἱ αἴθουσαι τῶν παραδόσεων καὶ τὸ Πρυτανεῖον συνιστῶσι τὸ κάτω πάτωμα· ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου εἶναι τὸ ἀναγνωστήριον, ἡ Βιβλιοθήκη, περιέχουσα ὑπὲρ τοὺς 30,000· τόμους διαφόρων γλωσσῶν κάλλιστα διατεταγμένους κατ' εἶδος (α), καὶ ἡ ἀποθήκη τῶν φυσικῶν πειραμάτων. Τοῦ Ἀναγνωστηρίου ἡ αἴθουσα οὐδεμίαν ἔχουσα θυρίδα δέχεται τὸ φῶς διὰ τῆς ὀροφῆς, οὔσης ἀπάσης ἐξ ὑέλου ξεστοῦ, καὶ μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας ἀπεξεργασμένης. Ὁ ἔφορος, ὑποβιβλιοθηκάρχιος καὶ κλητὴρ τῆς βιβλιοθήκης εὐρίσκονται κατὰ προσδιωρισμένας ὥρας ἐντὸς τοῦ Ἀναγνωστηρίου, καὶ ὁ βουλούμενος δύναται προσελθὼν, νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ ὅ,τι ἐπιθυμῇ βιβλίον, νὰ μελετήσῃ καὶ λάβῃ σημειώσεις ἐντὸς αὐτοῦ.

(α) Μεταξὺ αὐτῶν εὐρίσκονται αἱ καλῆτεραι καὶ σπανιώτεραι ἐκδόσεις τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων, καὶ πλεῖστα τῶν νεωτέρων γλωσσῶν, ἐν οἷς ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ σπάνια καὶ πολύτιμα βιβλία. Χάρις δ' εἰς τὸν ἱῆλον καὶ τὰς προσπάθειας τοῦ ἐφόρου Κυρίου Τυπάλδου, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸ φιλόπατρι καὶ τὴν μεγαλοδωρίαν πολλῶν ὁμογενῶν καὶ μάλιστα ἀλλοδαπῶν σοφῶν, τὸ πολυτιμότεον τοῦτο καὶ ἀναγκαιότεον κατάστημα θέλει, σὺν Θεῷ, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον προοδεύσει διὰ τῆς ἰδιαίτης προνοίας καὶ πατρικῆς φροντίδος τοῦ φιλομούσου καὶ εὐεργετικωτάτου ἡμῶν Ἀνακτος.

Τυπογραφεῖον ἢ Λιθογραφία.

Διὰ συνδρομῆς τοῦ φιλογενοῦς Κ. Δημίου, μηχανικοῦ Ἑλληνός, ἐπεσκέφθην τὴν Β. Τυπογραφίαν, κατὰστημα νεόδμητον, ἀρκετὰ λαμπρὸν καὶ εὐρύχωρον· θαυμασία μηχανὴ ὑπάρχει ἐν αὐτῷ, τὸ μέγα ἀτμοκίνητον πιεστήριον, τὸ ὁποῖον δι' οἰκονομίας λόγους κινεῖ νῦν οὐχὶ ἀτμός, ἀλλὰ τέσσαρες ἐργάται. Παιδίον θέτει τὰ τυπωτέα φύλλα εἰς τὴν κατάλληλον θέσιν, ἡ δὲ μηχανὴ ἐκτελεῖ μόνη τὰ λοιπὰ, δηλ. μελανώνει τοὺς χαρακτῆρας, πιέζει, τυπώνει ἐκτέρωθεν τὸ φύλλον ἢ ῥίπτει ἔξω ἐκτετυπωμένον αὐτό. Θυμάζει τις τὴν ἐπιτηδειότητα τῆς μηχανῆς ταύτης καὶ γελᾷ διὰ τὸν ἀστεῖον τρόπον, δι' οὗ ἐκτελεῖ τὰ χρέη αὐτῆς. Ἐντὸς τοῦ ἰδίου οἰκοδομήματος εἶναι καὶ τὸ κατὰστημα τῆς Λιθογραφίας, τέχνης πρό τινων ἐτῶν ἐφευρεθείσης ἐν Μονάχῳ ὑπό τινος ἀπλοῦ μηχανικοῦ. Διὰ ταύτης ταχύτερον καὶ εὐκολώτερον ἐκτυποῦνται γράμματα καὶ εἰκόνες. Διὰ τινος ἐπὶ τούτῳ κατεσκευασμένης μελάνης γράφεται τὸ τυπωτέον ἐπὶ τινος φύλλου χάρτου, πλᾶξ δ' ἐπιτιθεμένη καὶ πιεζομένη ἐπὶ τοῦ χάρτου ἀναλαμβάνει ἀκριβῶς τὰ γεγραμμένα, αὕτη τίθεται ἔπειτα ἐν τῷ πιεστηρίῳ, τὸ ὁποῖον ἀναγκάζει αὐτὴν νὰ μεταδώσῃ εἰς πλῆθος φύλλων, ὅσα παρὰ τοῦ εἰρημένου χαρτίου ἔλαβε· μελανωτὴρ δὲ κυλινδροειδὴς διερχόμενος ἐπ' αὐτῆς, χρίει τοὺς χαρακτῆρας χωρὶς νὰ ῥυπώσῃ ἄλλο μέρος αὐτῆς. Τὸ μυστήριον τῆς τέχνης ταύτης συνίσταται εἰς τὴν ἰ-

διότητα τῆς πλακὸς τοῦ νὰ δέχεται τοὺς χαρακτῆρας, νὰ μεταδίδῃ αὐτοὺς, καὶ, ὅταν διέρχεται ὁ μελανωτὴρ, νὰ μὴ δέχεται ἄλλην πλὴν τῆς ἐπὶ τῶν χαρακτῆρων μελάνης.

Νομισματοκοπεῖον.

Ἀπέναντι τῶν προσωρινῶν ἀνγκιόρων ὠκοδομήθη τὸ Νομισματοκοπεῖον, οἰκοδομὴ ἄκομψος μὲν, ἀλλὰ στερεὰ καὶ ἱκανῶς εὐρύχωρος. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχει κατὰ τὸ ὑπερῶν καὶ τὸ κατὰστημα τῆς Γραμματείας τῶν Οἰκονομικῶν. Ἡ πενία κρατεῖ εἰς ἀρχίαν τὰς δι' ἐκτύπωσιν χρυσοῦ καὶ ἀργύρου μηχανάς, μόναι δὲ αἱ τοῦ χαρτοσήμου καὶ τῶν χαλκῶν κερματίων διατελοῦσιν ἐνεργοί. Ὁ χαλκὸς διὰ νὰ κατασταθῇ πρόσφορος εἰς ἐκτύπωσιν νομισμάτων χρήζει πολλῆς προπαρασκευῆς. Ἐντὸς καμίνου ἀναλύεται καὶ καθαρίζεται πρῶτον, χύνεται ἔπειτα ἐντὸς σιδηρῶν τύπων μεταβαλλόμενος εἰς ἐπιμήκη ἐλάσματα ἢ λωρία. Τὰ ἐλάσματα ταῦτα, διὰ νὰ γενῶσιν ἰσοπαχῆ, διέρχονται μεταξύ δύο χαλυβδίνων κυλίνδρων, οἵτινες συγκροτοῦσιν ἑτέραν μηχανὴν ὑπὸ τεσσάρων ἵππων κινουμένην. Δι' ἄλλης δὲ μηχανῆς κόπτονται μετὰ ταῦτα εἰς τμήματα κυκλικὰ, καὶ διερχόμενα δι' ἑτέρας πάλιν ἀποκτῶσιν τὴν χαρακωτὴν, ἢ πριονοειδῆ περιφέρειαν· καθαρίζονται, ἔπειτα λειαίνονται καὶ λαμπρύνονται, καὶ οὕτω προβιβάζονται εἰς τὴν ἐκτυποῦσαν μηχανήν, ἥτις μεταβάλλει αὐτὰ εἰς τὰ ἐπιθυμητὰ νομίσματα. Τὰς μηχανάς ταύτας ἐβελτίωσαν, ὡς λέγουσι, καὶ ἐτελειο-

ποίησαν οἱ κινουῦντες αὐτὰς Ἑλληνες ἐργάται. Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῶν καταχρήσεων ὁ χαλκὸς ἀπὸ τῆς μιᾶς μεταδίδεται εἰς τὴν ἄλλην μηχανὴν ζυγιζόμενος ὑπὸ τινος ἐπιστάτου.

Ἡ πρὸς ἐκτύπωσιν τοῦ χαρτοσήμου μηχανὴ εἶναι οὐχ ἥττον περίεργος, μόλις μέγεθος καὶ ὄγκον Εὐρωπαϊκοῦ πύλου ἔχουσα. Κάτωθεν αὐτῆς ὑπάρχουσι δύο σφραγίδες, ἄνωθεν δ' ὁ κινῶν αὐτὴν μοχλός. Ὑπὸ τὰς σφραγίδας τίθενται τὰ φύλλα τοῦ χάρτου ἀνὰ ἓν, στρεφομένου δὲ τοῦ μοχλοῦ ἐκτυποῦνται. Ἐργάτης κινεῖ τὸν μοχλόν, ἔτερος δὲ θέτει καὶ ἀφαιρεῖ τὰ φύλλα μετὰ μεγίστης ταχύτητος.

Ἡ μηχανὴ εἶναι πανταχόθεν ἀσφαλῶς περικεκλεισμένη· ἐντὸς δὲ ὑπάρχει μυστικός γνῶμων σημειῶν ἐν σιωπῇ τὰ ἐκτυπούμενα φύλλα, ὥστε εἶν' ἀδύνατον νὰ καταχρασθῶσιν οἱ ἐργάται ἢ ἄλλος τις. Ὁ κεντρικὸς ταμίης καὶ ὁ τοῦ Νομισματοκοπείου Διευθυντῆς κρατοῦσι τὰς κλεῖς αὐτῆς. Μετὰ δὲ τὴν ἐκτύπωσιν ἱκανῆς ποσότητος φύλλων (100,000,) ἀνοίγουσιν αὐτὴν καὶ παραλαμβάνουσι τὰ τυπωθέντα κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ γνῶμονος. Ἐπὶ Λασσάνη ἡ μηχανὴ αὕτη ἐψευδομαρτύρει συνεχῶς, ὥς βεβαιοῦσι πολλοί.

Περίπατος καὶ Θέατρον.

Ὁ κοινότερος καὶ πλέον τῶν ἄλλων συχναζόμενος τῶν Ἀθηνῶν περίπατος εἶναι ἡ λεγομένη τῶν Πατησίων ὁδός, ὁμαλὴ καὶ εὐθεῖα, συνέχεια δὲ τῆς τοῦ Αἰόλου.

Τὸ δὲ Θέατρον εἶναι ἀρκούντως κομψόν,

ἀλλ' ὅχι μέγα· οἱ παριστάνοντες ὁμῶς τὰ Ἑλληνικὰ δράματα φαίνονται πρωτόπειροι οἱ πλεῖστοι, καὶ οὐδεμία σχεδὸν γίνεται ἐκ μέρους τῶν πολιτῶν φροντὶς πρὸς ἐμψύχωσιν καὶ προαγωγὴν αὐτῶν, ἐνῶ ἔπρεπε τὸ ἐναντίον.

Ἀπῆλθον καὶ δεύτερον εἰς τὸ περισπούδαστον Πανεπιστήμιον. Οἱ φοιτηταὶ αὐτοῦ, πλὴν τῶν ἀκροατῶν, συμποσοῦνται, νομίζω, περὶ τοὺς τριακοσίους. Εἰς ὅλας τὰς τάξεις ἴδον τοὺς ὁμογενεῖς καθηγητὰς πλήρεις ζήλου καὶ φιλογενείας, καὶ ὅλους τοὺς φοιτητὰς προσεκτικούς καὶ ἐνθουσιῶντας πρὸς τὴν παιδείαν· παρευρέθην εἰς τὸ μάθημα τοῦ τῆς φιλολογίας καθηγητοῦ Κυρίου Ἀσωπίου. Ἡ αἴθουσα τῆς παραδόσεως ἦτο πλήρης ἀνυπομόνων ἀκροατῶν· σιωπὴ βαθεῖα καὶ ἀτενὴς προσοχὴ ἐβασίλευεν. Ἀνέβη ἐπὶ τῆς ἑδρας ὁ καθηγητῆς, γέρων χυρίεις καὶ γλυκὺς τὴν ἔκφρασιν, διεξῆλθεν ἱστορικὴν ἔποψιν τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποίαν προέταξεν ὡς εἰσαγωγὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοῦ φιλολογίας. Εὐροια λόγου, εὐκολία καὶ χάρις ἐκφράσεως, πλοῦτος ἰδεῶν καὶ βαθεῖα κρίσις καταγοητεύουσι τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ. Ἐλυπήθην ὅτι δὲν ἤξιώθην ν' ἀκροασθῶ καὶ τοῦ τῆς φιλοσοφίας καὶ ῥητορικῆς καθηγητοῦ, τοῦ σοφοῦ καὶ ἐναρέτου Κυρίου Βάμβα, τοῦ σεβαστοῦ μοι διδασκάλου, διχόψαντος τὰς παρὰδόσεις, ἐπειδὴ ἔμελλε νὰ μεταβῇ τότε εἰς Ναύπλιον, ἵνα ἐκφωνήσῃ τοῦ ἀοιδίου Δ. Ὑψηλάντου τὸν ἐπιτάφιον. Ἠκροάσθην δὲ τοῦ ἑτέρου καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας Κυρίου Φιλίππου Ἰωάννου. Μ' ὅλον

ὅτι ἡ Γερμανικὴ φιλοσοφία εἶναι τελειότερα τῶν ἄλλων, οὕσης ὁμως καὶ τῆς δυσκολωτέρας διὰ τε τὸ ὕψος καὶ τὴν ἔκτασιν, οἱ πλείονες προτιμῶσι τὴν Γαλλικὴν. Ἀλλ' ἡ ἀρίστη τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ μέθοδος, καὶ ὁ ζῆλος καὶ ἡ πολυμαθία αὐτοῦ, καθιστῶσιν αὐτὴν τερπνὴν καὶ εὐληπτον τοῖς παῶσιν.

Ναὸς Αἰόλου.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἐπεσκέφθην τὸ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς τοῦ Αἰόλου ὁδοῦ ἀρχαῖον οἰκοδόμημα, τὸ ὁποῖον πιστεύεται ὅτι ἦτο ναὸς Αἰόλου. Ἡ οἰκοδομὴ εἶναι ἅπασα ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, κειμένη περὶ τοὺς πρόποδας τῆς ἀκροπόλεως πρὸς βορρᾶν, ὀκτάγωνος, πολὺ μετρίου μεγέθους, μόλις 25 ποδῶν τὴν διάμετρον, δύο εἰσόδους πρὸς βορρᾶν ἔχουσα. Σώζεται δὲ αὐτῆς ὁ σηκὸς καὶ λείψανα τοῦ προστυλίου, ἀλλ' ἡ ὀροφὴ εἶναι νέα. Ἐπὶ τοῦ μετώπου ἐκάστης πλευρᾶς ἔξωθεν σώζονται ἀνάγλυφα τῶν ὀκτὼ κυριωτέρων ἀνέμων, ἔργα ὅχι μεγάλης καλλιτεχνίας, ὡς εἰκάζεται, καὶ ὅπισθεν μὲν τοῦ ναοῦ τούτου φαίνεται κυκλωτερὴς μαρμάρινος δεξαμενὴ, ὅπισθεν δὲ αὐτῆς στοαὶ δύο συνεχεῖς, καὶ αὐταὶ ἐκ μαρμάρου· ταῦτα συνίστων τὴν μεγάλην κλεψύδραν, ἣ ὠρολόγιον Ἀνδρονίκου τοῦ Κυρρήστου. Αἱ στοαὶ εἶναι λείψανα τοῦ ὑδραγωγείου, ἐντὸς δὲ τῆς δεξαμενῆς πίπτον τὸ ὕδωρ ἐδήλου τὸν χρόνον. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, λέγουσι τινὲς, ὅτι δὲν ἦτον, εἰμὴ ἀνεμοδείκτης ἀλλ' οὐχὶ ναὸς Αἰόλου. Τὸ ἀνυπόστατον ὁμως τῆς γνώμης ταύτης καταφαίνεται ἐκ τῆς

θέσεως, ἥτις χθαμαλὴ οὖσα, καὶ ὑπὸ τῆς ἀκροπόλεως καὶ τῶν οἰκοδομῶν κατασκιαζομένη, δὲν ἦτο βεβαίως ἀρμοδία δι' ἀνεμοδείκτην, εἰς τόπον μάλιστα, ὅπου ὑπάρχουσι τοσαῦτα ἄλλα ὑψώματα, προσφορώτατα εἰς τοιοῦτον ἔργον. Ἐπὶ τέλους δὲ ὁ ναὸς οὗτος δὲν παρουσιάζει τι θαυμαστὸν, καθόσον δύναμαι νὰ κρίνω. Ἴσως ἡ τύρβη τοῦ πέριξ αὐτοῦ πλήθους ἀφαιροῦσα τὴν σιωπὴν καὶ τὴν ἐρημίαν, συναφαιρεῖ καὶ τὴν κατανυκτικὴν καὶ σοβαρὰν ἐντύπωσιν, ὁποῖαν διεγείρουσιν εἰς τὸν θεατὴν τὰλλα τῆς ἀρχαιότητος λείψανα μακρὰν τῶν ἀνθρώπων ἡρεμοῦντα.

Ἴλισσος, Στάδιον, Καλλιρρόη, Λύκειον.

Μετὰ μεσημβρίαν ἐπεσκέφθην τὸν περιώνυμον Ἴλισσον, ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ ὁποίου περιεπάτησαν σπουδαιολογοῦντες οἱ μεγάλοι τῆς ἀρχαιότητος ἄνδρες. Ἐρρεεν οὗτος ἐκτὸς τῆς πόλεως κατὰ τὸ ἀνατολικονότειον· ἀλλ', ὡς πάντα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἐξέλιπον, ἐξέλιπον ἐπίσης καὶ τοῦ Ἴλισσοῦ τὰ ὕδατα· μόλις διακρίνεται ἡ κοιτὶς αὐτοῦ, καὶ ἐνιαχοῦ ἀπαντᾷται θολερώτατον ὕδωρ. Ἡ ξηρότης καὶ τὸ ἐσκαμμένον τῆς κοίτης διακρίνουσι τὸ νησίδιον, ὅπερ ἐσχημάτιζε διὰ τοῦ ρεύματος, ἵνα ἀσφαλίζῃ τὸν ἐπ' αὐτοῦ ναὸν τῆς Δήμητρος, ὅθεν ἐξήρχετο ἡ πομπὴ τῶν μικρῶν Ἐλευσινίων. Σώζονται ἔτι λείψανα τῆς γεφύρας, ἐπὶ τῆς ὁποίας διήρχοντο οἱ πορευόμενοι εἰς τὸ στάδιον. Τοῦτο δὲ κεῖται πρὸς

ἀνατολὰς τοῦ Ἰλισσοῦ εἶναι ἑκτασίς τε-
τράπλευρος ἐπιμήκης· τὸ πρὸς τὸν Ἰλισ-
σὸν μέρος εἶναι ἀνοικτὸν, κατὰ δὲ τὰς ἄλλας
τρεις πλευρὰς ὑψοῦται γῇ ἐν εἵδει ἀμφι-
θεάτρου. Ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων τούτων ὑ-
πῆρχον βαθμίδες, ὅπου ἐκάθηντο οἱ θεαταί,
σήμερον ὅμως χλόη καλύπτει τὰ πάντα. Εἰς
τὸ ἄκρον τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ σταδίου
φαίνεται ὁπῇ, διήκουσα μέχρι τοῦ ὀπισθίου
ἀνοίγματος· δι' αὐτῆς λέγεται, ὅτι ὑπεξέφευ-
γον οἱ ἡττώμενοι εἰς τὸ στάδιον. Ἡ ὁπῇ
αὕτη δὲν φαίνεται τεχνητῇ, μ' ὅλον ὅτι τὸ
ἐμβάδον αὐτῆς παρουσιάζει τεχνητὴν ὁμα-
λότητα. Γνώμη εἶναι ὅτι αὕτη ἦτο σπή-
λαιον, ἐν ᾧ ἐφυλάσσοντο τὰ θηρία, ὅτε ἐ-
πὶ Ῥωμαίων ἐγίνοντο ἐν αὐτῷ θηριομα-
χίαι. Ἐπὶ τῆς νοτείου πλευρᾶς τοῦ Ἰ-
λισσοῦ ἦτο τὸ Λύκειον, οὐδὲν ἀπολιπὸν
ἵχνος. Ἐπὶ τῆς ἰδίας πλευρᾶς, ἀπέναντι
σχεδὸν τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ἔρ-
ρεεν ἡ μόνη τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν πηγὴ
Καλλιρρόη, ἡ ἐννεάκρουνος, ὑπὸ Πεισιστρά-
του κοσμηθεῖσα, κατὰ τὸν Πausανίαν, ἐν-
θα ἐδροσίζετο ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Διογένης·
σήμερον ὅμως εἶναι ξηρὰ καὶ αὕτη· ὁ χρό-
νος μόλις ἐσεβάσθη ἵχνη τινὰ τῶν κρου-
νῶν αὐτῆς.

Ναὸς Ὀλυμπίου Διός.

Ἀψίς Ἀδριανοῦ.

Ἀπὸ τοῦ Ἰλισσοῦ πρὸς βορρᾶν βαδί-
ζοντες εἰς τὴν πόλιν, εὗρέθημεν ἔμπροσθεν
δεκαεὶς ὑψηλῶν καὶ ὀγκωδῶν κιόνων, λεί-
ψανα τοῦ πρὸ 2020 περίπου ἐτῶν ἀνεγερ-
θέντος μεγίστου καὶ ὡραιοτάτου ναοῦ τοῦ

Ὀλυμπίου Διός· ὁποῖον θάμβος καταλαμ-
βάνει τὸν θεατὴν ἀτενίζοντα εἰς τὰ κατα-
πληκτικὰ ταῦτα λείψανα! καὶ πόσον τὸ
θάμβος αὐξάνει, ὅταν ἐνθυμηθῇ, ὅτι 128
τοιούτοι γίγαντες, ἢ ἄπειρον πλῆθος ἀγαλ-
μάτων περιεστοίχιζον τὸν ναὸν τοῦτον!
Σώζονται ἔτι οἱ ἐκ μεγάλων τετραγώνων
λίθων τοίχοι, οἱ πρὸς ἐπιπέδωσιν τοῦ ἐδά-
φους οἰκοδομηθέντες. Καὶ ὁ χρόνος καὶ ἡ
βρβαρότης καὶ ἡ βία τῶν δυνατῶν συνήρ-
γησαν εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ ναοῦ τού-
του· ὁ Σύλλας μετεβίβασε πολλοὺς τῶν
κιόνων αὐτοῦ εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ Καπιτώ-
λιον, οἱ Τοῦρκοι μετέβαλον εἰς ἄσβεστον
τὰ ὥραϊα αὐτοῦ μάρμαρα· ἐπὶ δὲ τῶν
λειψάνων τούτων φαίνονται τὰ ἵχνη τῶν
σφαιρῶν, δι' ὧν κατεπολέμησαν αὐτόν. Βο-
ρειότερον φαίνεται ἡ ἀψίς, ἡ πύλη Ἀδρια-
νοῦ, μαρμαρίνη, πολυτελὴς καταφαινομέ-
νη ἐκ τῶν λειψάνων, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μεγα-
λοφυΐας ἔργον. Ἐπὶ τῶν μετώπων τῆς
πύλης σώζονται ἐπιγραφαί, ἀλλὰ δὲν ἡ-
δυνήθην ν' ἀναγνώσω αὐτὰς διὰ τὸ ὕψος.

Θησεῖον.

Ἐξῶθεν τῆς πόλεως πρὸς τὸ δυτικὸν μέ-
ρος ἴσταται ὁ ναὸς τοῦ Θησεῶς. Πρὶν εἰ-
σέλθῃ τις εἰς αὐτὸν εὗρίσκει πρὸ τῆς εἰσόδου
πολλὰς μαρμαρίνας ἑδρας καὶ νίκης ἀγαλ-
μα εὐμέγεθες ἡκρωτηριασμένον, μετακομι-
σθέντα ἀλλαχόθεν εἰς τὸ μέρος αὐτό. Ὁ Ναὸς
οὗτος, ἡ τελειότερα ἴσως τῶν διασωθεισῶν
ἀρχαίων οἰκοδομῶν, περιστοιχίζεται ὑπὸ
τριάκοντα δύο κιόνων. Ἐπὶ τῶν μετωπῶν
καὶ τοῦ ἀετώματος, φαίνονται ἀνάγλυφα

δυσδιάκριτα εἰς τὸν κάτωθεν ἱσάμενον θεά-
την, ἡ δὲ στέγη τοῦ σηκοῦ, θολωτὴ οὖ-
σα, εἶναι εὐτελὲς ἔργον τῶν νεωτέρων χρό-
νων. Ἐντὸς τοῦ σηκοῦ εὐρίσκονται τὰ
πλειότερα τῶν εὐρεθέντων ἀγαλμάτων, ἐ-
πιγραφῶν καὶ ἄλλων ἀρχαιοτήτων. Εἰσερ-
χόμενός τις καταλαμβάνεται ἀπὸ βαθὺ σέ-
δας, ὃ φοβεῖται νὰ ὁμιλήσῃ δυνάτ'· μυ-
ρίαι κεφαλαὶ ὥχραι περιχυκλοῦσιν αὐτόν.
Τί πρῶτον καὶ τί δεύτερον νὰ θαυμάσῃ τις
ἐκ τῶν περιεχομένων ἐντὸς τοῦ ναοῦ τού-
του; Τὸ δὲ πρὸ πάντων διεγείρον τὸν θαυ-
μασμόν καὶ τὴν ἐκπληξιν εἶναι τὸ νεωστὶ
ἐκ Μαραθῶνος κομισθὲν μαρμάρινον ἀγαλ-
μα, ἔργον Αἰγυπτιακῆς σχολῆς, εἰκονίζον
νεανίαν ἀγένειον μὲ φυσιογνωμίαν ζωηράν
καὶ ὀργασμὸν ψυχῆς ἐκφράζουσιν· ἴσταται
δὲ ὀρθίος ἔχων τὸν μὲν ἕτερον τῶν ποδῶν
προβεβλημένον, τὰς δὲ χεῖρας ἐκτεταμένας
παρὰ ταῖς πλευράς καὶ σφίγγοντα κυλιν-
δρίσκους μικροῦς· εἶναι δὲ καὶ τὸ μόνον αὐ-
τόθι ἀκέραιον ἀγαλμα· μικρὰ μόνη βλάβη
τοῦ ἄκρου τῆς ῥίνος καὶ ἡ ὥχρότης προ-
δίδουσι τὴν ἀρχαιότητα αὐτοῦ. Ὁ Ναὸς
τοῦ Θησέως οὗτος ἐκτίσθη 470 ἔτη πρὸ
Χριστοῦ, λέγεται Δωρίου ἀρχιτεκτονικῆς,
ὅλος ἐκ Πε.τελικοῦ λίθου.

Ἀκρόπολις.

Ἡ Ἀκρόπολις εἶναι λόφος βραχὺδης
πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν τῶν νέων Ἀθηνῶν,
ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῶν ἀρχαίων χειμένη. Τὰ
πρὸς βορρᾶν τείχη αὐτῆς ὀνομάζονται Πε-
λασγικά, τῶν ὁποίων μέγα μέρος εἶναι ὠ-
κοδομημένον ἐκ κυκλικῶν μαρμάρων, λει-

ψάνων, ὡς λέγουσι, τοῦ ὑπὸ Ξέρξου πυρπο-
λυθέντος ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ ὑπὸ τοῦ
Παρθενῶνος ἀντικτασθέντος ἔπειτα. Εἰς
τὴν βάσιν τῶν τειχῶν τούτων ἔξωθεν φαί-
νεται σπήλαιον ἀβαθές, τὸ ἐπὶ τῶν Μηδικῶν
σπήλαιον τοῦ Πανὸς κληθεὶς, ἀρχαιότερον
ἀνῆκον εἰς μίαν τῶν θυγατέρων τοῦ Κέκρο-
πος. Πρὸς τὸ μέρος τοῦτο παρὰ τῇ εἰσόδῳ
ὑπάρχουσι νεώτερα ἄλλα τεῖχη, ἐν εἵδει
ἐπάλλεων. Τὸ δὲ πρὸς νότον τεῖχος ὀνομά-
ζεται Κιμώνειον, ὡς ὑπὸ Κίμωνος ἐποικοδο-
μηθέν. Εἰσῆλθομεν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἀ-
πὸ τοῦ δυτικοῦ μέρους, ἀλλ' ἡ εἰσοδος αὐ-
τῇ δὲν εἶναι κυρίως τῆς Ἀκροπόλεως, ἀλ-
λὰ τῶν μεταγενεστέρων προτειχισμάτων·
ἐνδοθεν δὲ εἶναι τὰ Προπύλαια, ἡ ἀρχαία
αὐτῆς εἰσοδος.

Προπύλαια.

Τὰ Προπύλαια ὑπὸ Περικλέους οἰκοδο-
μηθέντα ἦσαν ἡ μόνη τῆς Ἀκροπόλεως εἰ-
σοδος, πρὸς δύσιν βλέποντα, καὶ τῶν Ἀθη-
νῶν τὴν λαμπρότητα εἰς τοὺς ἀνερχομέ-
νους προγγέλλοντα. Ἦσαν δὲ ταῦτα οἰκο-
δομῇ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, σχῆμα ἔχουσα
Περσικῆς σκηνῆς, ἥτο δὲ μεγάλη αἶθουσα
μαρμάρινον ἐπίσης ἔχουσα τὴν ὀροφὴν, τὰ
τείχη καὶ τὸ ἔδαφος, ἀνὰ ἑξ δὲ μεγάλους
Ἰωνικοὺς χίονας ἐπὶ τῆς εἰσόδου καὶ κατὰ
μέτωπον. Ἐπὶ τὴν αἶθουσαν ταύτην ἦγε
μαρμαρίνη κλίμαξ, πεντάπυλον δὲ μεσό-
τειχον περαιουῦν αὐτὴν εἰσῆγεν εἰς τὴν Ἀ-
κρόπολιν. Ἐκ δεξιῶν τῶν Προπυλαίων ὑ-
πῆρχε πτέρυξ, ἐνθα ἴσταντο οἱ πυλωροὶ, κα-
τέχοντες τὴν θέσιν ταύτην διὰ νὰ χτυπῶσι

τὰ γυμνά τῶν τυχόν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν διὰ τῶν Προπυλαίων εἰσβαλλόντων πολεμίων. Παρὰ δὲ τὴν θέσιν ταύτην ὑψοῦτο ναῖσκος τῆς Ἀπτέρου Νίκης μαρμαρίνος. Ἀριστερόθεν δ' ὑπῆρχε δωμάτιον περιέχον ζωγραφίς περιφήμων τεχνιτῶν. Ὅλαι αὐταὶ αἱ θέσεις ἦσαν τὸ πάλαι πλήρεις ἀγαλμάτων, τὰ ὅποια περιγράφει ἐν μέρει ὁ Πausanίας, ἰδίως δὲ ὑπῆρχεν αὐτόθι κολοσσαῖον ἄγαλμα τοῦ Προπυλαίου Ἑρμοῦ ἔξω δὲ τῶν υἱῶν Ξενοφώντος, ἅτινα εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους ἀφιερώθησαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους Ἀγρίππαν καὶ Αὐγούστον (Paus. Ἀττ. ix.ii.). Τὴν σήμερον σώζονται τὰ τῶν Προπυλαίων τεῖχη, τὸ Πεντάπυλον, πολλὰ τῶν στηλῶν ἠκρωτηρισμένοι, μέρος τῆς κλίμακος, τὰ τεῖχη τοῦ ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης, τελευταῖον ἀνευρεθέντα καὶ ὑψωθέντα, τὰ τεῖχη τῆς Πινακοθήκης, ἧτις εἶναι πλήρης τεμαχίων, ἀγαλμάτων καὶ πλακῶν μετὰ ἐπιγραφῶν, ἐχόντων τῶν πάντων λεπτότητα τέχνης ἀμίμητον. Πύργος δὲ, ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἀνεγερθεὶς, παράκειται τῇ Πινακοθήκῃ. Ἡ δ' ὠρχιότης καὶ ἡ τέχνη τῆς οἰκοδομῆς ταύτης ἐκπλήττουσι καὶ τὸν πλέον ἀπειρόκαλον.

Παρθενών.

Ἐκ τῶν Προπυλαίων ἦγεν εἰς τὸν Παρθενῶνα εὐθεῖα ὁδὸς πρὸς τὰ δεξιὰ μικρὸν ἐκκλίνουσα, ἐκατέρωθεν κεκοσμημένα δι' ἀγαλμάτων κατὰ στίχον ἱσταμένων. Ὁ ναὸς οὗτος, ἔχων τὸ πρόσωπον πρὸς ἀνατολὰς, ὠκοδομήθη ἐπὶ Περικλέους, ἐπιστα-

τοῦντος τοῦ Φειδίου. Ἐχει μῆκος 220 περίπου ποδῶν καὶ 100 πλάτος, περιστεριζέτο δὲ ὑπὸ 46 ὑψηλῶν κιόνων, ὁ δὲ στήκος αὐτοῦ διηρεῖτο εἰς δύο χωρίσματα, τὸ ἔμπροσθεν, ἐκατόμπεδον καλούμενον, ὑπαιθρον, ἐν ᾧ ἴστατο τὸ περίφημον ἐλεφαντόχρυσον ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τὸ ὀπισθεν, ὀπισθόδομος καλούμενον, ἐν ᾧ περιεκλείοντο δημόσιοι καὶ ἰδιωτῶν θησαυροί. Κατὰ τὰς μετώπας, τὸ ἀέτωμα καὶ τὴν ζωφόρον ὑπῆρχον ἀνάγλυφα ἐξαισίου φιλοπονίας, ἔργα Φειδίου τὰ πλεῖστα, παριστάνοντα Παναθηναϊκὴν πομπήν, ἰδίως δὲ τὰ ἐπὶ τῶν ἀετωμάτων « πάντα εἰς τὴν Ἀθηνᾶς ἔχει γένεσιν, τὰ δὲ ὀπισθεν ἡ Ποσειδῶνος πρὸς Ἀθηνᾶν ἐστὶν ἔρις ὑπὲρ γῆς » (Paus. Ἀττ. ix.xiv.). Ὁ Παρθενῶν ἦτο ἡ λαμπρότερα καὶ ἐπιφανεστέρα τῆς Ἑλλάδος οἰκοδομῆς, ὥς καὶ ἐκ τῶν σωζομένων λειψάνων δύναται τις νὰ συμπεράνη ἔτι καὶ σήμερον. Σώζονται δὲ οἱ πλείότεροι τῶν κιόνων αὐτοῦ, ἅπαντες ὁμως βεβλαμμένοι καὶ μέρος τῶν τειχῶν τοῦ στήκος, μέρος τῆς ζωφόρου, τῶν ἀετωμάτων καὶ τινὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἀναγλύφων. Τοῦ Παρθενῶνος τὴν καταστροφὴν, οὐ μόνον ἡ βαρβαρότης τῶν Τούρκων καὶ αἱ πολιορκίαι κατειργάσαντο, ἀλλὰ καὶ ἡ βέβηλος χεὶρ τοῦ περιβοήτου Ἑλγίνου, ὅστις ἐπέφερεν τὰς μεγαλητέρας πληγὰς, διότι ἀφῆρεσε τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἀναγλύφων, καὶ ἵνα ἀφαιρέσῃ ταῦτα συνέτριβε καὶ ἐκρήμνιζε τὴν οἰκοδομὴν, προθέμενος νὰ ἐξουσιάσῃ τὰ συλλήματα ταῦτα μὲ τὴν καταστροφὴν ἔξω τοῦ ναοῦ. Λείψαγα δὲ τουρκικοῦ μιναρὲ, δι' οὗ ἀνα-

θαίνει τις ἐπὶ τῶν ἀετωμάτων, δηλοῦσιν ὅτι πρὸ μικροῦ ἦτο τουρκικὸν τέμενος.

Ἑρεχθεῖον.

Πρὸς βορρᾶν τοῦ Παρθενῶνος εὐρίσκεται ὁ ναὸς Ἑρεχθέως καὶ Πολιάδος Ἀθηνᾶς, μαρμάρινος καὶ αὕτη οἰκοδομή, ἐν ᾗ πάλαι ὑπῆρχε κολοσσαῖον τῆς Ἀθηνᾶς ἄγαλμα ἀπὸ τοῦ Σουνίου διακρινόμενον, ἡ ἱερὰ ἐλαία, τὸ φρέαρ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ ὑπόγειον, ἐν ᾧ ὑπῆρχον οἱ τάφοι Κέκροπος καὶ Ἑρεχθέως. Ἐκατέρωθεν τοῦ ναοῦ τούτου ὑπῆρχον δύο στοαί, ἐξ ὧν ἡ πρὸς νότον ὑπεστηρίζετο ἀπὸ ἐξ Καρυάτιδας. (α) Τοῦ ναοῦ τούτου σώζεται ἐπίσης μέγα μέρος. ὁ σηκός, αἱ στοαί, οἱ ἡμικίονες καὶ

(α) Καρυάτιδες, λέξις τεχνικὴ σημαίνουσα στήλας ἐν γυναικείῳ σχήματι, ὁποίας μετεχειρίζοντο ἐνίοτε οἱ Ἕλληνες εἰς δημοσίους οἰκοδομάς. Ὁ Βιτρούβιος γράφει τὴν λέξιν διὰ τοῦ Ι, καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀποδίδων τὴν εὐρεσιν αὐτῶν, λέγει ὅτι, ἐπειδὴ οἱ Κᾶρες εἶχον ἐνωθῇ μετὰ τῶν Περσῶν κατὰ τῶν Ἑλλήνων, οὗτοι πρὸς καταφρόνησιν καὶ ἐκδίκησιν παρέστησαν τὰς γυναῖκας αὐτῶν ὑποδασταζούσας βαρέα οἰκοδομήματα. Ὁ λόγος οὗτος φαίνεται θεδιασμένος, οὐδὲ δύναται ν' ἀποδειχθῇ ἱστορικῶς. Ἄν ὑποθέσωμεν ὀρθὴν κατ' αὐτὸν τὴν γραφὴν τῆς λέξεως, ἴσως οἱ Ἕλληνες, ἐπειδὴ ἐλάβανον δούλους ἐκ Καρίας, ἐνόμασαν οὕτω τὰς δουλικὰς ἐργον ἐκπληρούσας ταύτας εἰκόνας. Ὑπῆρχεν ὁμοίως καὶ πόλις Καρύαι τῆς Λακεδαιμόνος, τῆς ὁποίας αἱ γυναῖκες ἐλέγοντο Κάρυάτιδες· πιθανώτερον λοιπὸν ἐκ ταύτης νὰ ἐλάβον τὴν ὀνομασίαν αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος εἴληται, ὡς ἰσχυρῶν τινῶν καὶ ἀνδρωδῶν οὐσῶν τῶν ἐκεῖ γυναικῶν, ἢ δι' ἄλλον λόγον εἰς ἡμᾶς ἄγνωστον. Ἐκ νεωτέρων ὁμοίως εἰς Αἴγυπτον ἀνακαλύψεων ἀπεδείχθη, ὅτι τοιαύτας στήλας μετεχειρίζοντο καὶ οἱ Αἰγύπτιοι, παρὰ τῶν ὁποίων πιθανῶς ἐλάβον αὐτὰς καὶ οἱ Ἕλληνες.

πολλοὶ τῶν κιόνων. Τὰς ἐλλειπούσας δύο Καρυάτιδας ἀντικαθιστῶσι δι' ἐτέρων νέων, πρὸ τριῶν ἐτῶν κατασκευαζομένων ὑπὸ τινος Ῥωμαίου τεχνίτου, ὅστις πληρώνεται ἄδρῶς χωρὶς νὰ κατορθώσῃ σχεδὸν τίποτε, καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἄκομψα καὶ χινδροειδῆ, οὐδὲ ἰδέαν παρέχουσι τῆς τῶν ἀρχαίων λεπτουγίας.

Ἄλλ' ὁ Παρθενῶν, καθὼς καὶ τὸ Θησεῖον καὶ οἱ ἄλλοι Ἑλληνικοὶ ναοὶ, εἶναι βέβαια μικραὶ ὡς πρὸς τὰς σημερινὰς καὶ τὰς τοῦ Μεσαιῶνος οἰκοδομάς, πλὴν μεγαλητέρα εὐρυχωρία δὲν ἦτον ἀνάγκαία εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς ναοὺς, οἵτινες ὠκοδομοῦντο μόνον διὰ κατοικίαν τοῦ ἀγάλματος, ὡς καὶ τὸ ὄνομα ναὸς (α) ἐμφαίνει. Οἱ δὲ βωμοὶ ὑπῆρχον ἐκτὸς τοῦ ναοῦ· ἐκτὸς ἐγίνοντο αἱ θυσίαι, αἱ προσευχαὶ καὶ πᾶσα θρησκευτικὴ τελετή.

Ἡ Ἀκρόπολις εἶναι πλήρης λίθων ἀρχαίων, ἐπιγραφῶν, τεμαχίων ἀγαλμάτων καὶ ἀναγλύφων, διατηρουμένων μὲ ἱκανὴν προφύλαξιν. Ἐντὸς δὲ νέου οἰκίσκου δύναται νὰ ἴδῃ τις πολλὰ εἶδη σκευῶν καὶ ἐπίπλων τῶν ἀρχαίων, ἐκ διαφόρων ὕλῶν κατασκευασμένων, λάρνακας ὑδρίας, δακρυδόχους, λύχνους, περικεφαλαίας, ξίφη, ἀκόντια, λέβητας, καὶ ἄλλα πολλὰ, ἅτινα εὐρεθέντα ὑπὸ γῆν εἰς διάφορα τῆς Ἑλλάδος μέρη μετεκομίσθησαν εἰς τὸ μέρος αὐτό. Παρατηρῶν τις τὰ λείψανα ταῦτα τῆς ἀρχαιότητος, καὶ διανοούμενος, ὅτι πρὸ δύο χιλιάδων καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν Ἑλληνίς τις ὕ-

(α) Ἐκ τοῦ γαίεν τὸν Θεὸν ἐν αὐτῷ.

δρεύετο διὰ τῆς ὑδρίας ταύτης, ἄλλη ἐλάμβανε μύρον ἐκ τοῦ μυροδοχείου τούτου, στρατιώτης ἐφόρει τὴν περικεφαλαίαν ταύτην ἢ εἰς ἄλλου τὸν μηρὸν ἐκρέματο τὸ ξίφος ἐκεῖνο, κυριεύετχι ὑπὸ τινος ἡδονικοῦ ἀνεκφράστου αἰσθήματος, τὸ ὁποῖον γοητεύει τὴν ψυχὴν, καὶ συνδέει πάντα ἑλληνα μὲ τοὺς προγόνους αὐτοῦ. Ὅταν δὲ πρὸ ποδῶν παρατηρῇ τὰς σιδηρᾶς σφαίρας, αἱτινες κατέστρεψαν τὰς θαυμασίας ταύτας οἰκοδομὰς, κυριεύετχι ὑπὸ λύπης ἢ ἀγανακτήσεως, ὁποῖαν μόλις δύναται νὰ καθέξῃ.

Ἀπὸ τοῦ νοτείου τῆς Ἀκροπόλεως μέρους φαίνεται ὁ τόπος, ὑπὸ τὸν ὁποῖον εἶναι ἴσως τεθαμμένον τὸ θέατρον τοῦ Βάχχου· τὰ δὲ λείψανα τοῦ ᾠδείου τῆς Ῥεγίλλης, τοῦ ὑπὸ Ἡρώδου ἀνεγερθέντος, εἶναι πρὸς δυσμὰς τοῦ θεάτρου· φαίνονται καὶ τούτου τινὲς τῶν βαθμίδων, καὶ μέρος τοῦ νοτείου τείχους.

Ἀρειος Πάγος, Πνύξ, Μουσεῖον.

Ἐξερχόμενός τις τῆς Ἀκροπόλεως ἔμπροσθεν αὐτοῦ βλέπει τὸν λόφον τοῦ Ἀρείου Πάγου, οὗ τινος σώζονται αἱ πρὸς ἀνάβασιν βαθμίδες λελατομημέναι ἐντὸς τοῦ βράχου. Νοτειότερον αὐτοῦ τὴν Πνύκα, τῆς ὁποίας σώζεται τὸ βῆμα, ἀπλοῦν ἐπίμηκες ὕψωμα, περιεκυκλωμένον ὑπὸ βαθμίδων λελαξευμένων ἐπὶ τοῦ βράχου, καὶ οἱ πρὸς ἐπιπέδωσιν αὐτῆς χρησιμεύσαντες χθαμαλοὶ τεῖχοι ἐκ μεγάλων τετραγώνων λίθων. Πρὸς τὰ ἀριστερὰ δὲ τῆς Πνυχός

τὸν λόφον τοῦ Μουσείου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου φαίνονται λείψανα τοῦ ἐπὶ Τραϊανοῦ οἰκοδομηθέντος μνημείου τοῦ Φιλοπάππου· τούτου δὲ σώζεται τὸ πρὸς ἄρκτον πρόσωπον ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, ὁμοιάζον ὑπερμεγέθη κόγχην, ἔχουσιν τοὺς δύο ἐκ τῶν τριῶν πασῶν, ἐν οἷς ἦσαν ἀξιόλογα ἀγάλματα· καὶ τῶν ἀγαλμάτων δὲ τούτων παρέμειναν δύο τεμάχια εἰς τὰς οἰκείας θέσεις. Ἀποχωριζόμενος δὲ μετὰ λύπης ἢ βρυθυμίας καὶ τούτων, καταβαίνει τις εἰς τὰς νέας Ἀθήνας, ὅπου ἡ τύρβη καὶ ὁ κοινωρτὸς, τῶν συναλλαττόντων καὶ τῶν ἀμαξῶν ὁ θόρυβος, ἐξυπνοῦσι τὴν εἰς ἐκστάσεις ἀνκρπαγεῖσαν ψυχὴν αὐτοῦ. Ὅποῖον θέλγητρον ἔχει ἢ πλησίον τῶν λειψάνων τῆς ἀρχαιότητος μελέτη τεθλιμμένης καρδίας! ὁποῖαν δ' ἐνόχλησιν προξενεῖ ὁ θόρυβος τοῦ κόσμου, ὅστις ὑπομιμνήσκει τὴν ἐν αὐτῷ δυστυχίαν αὐτῆς!

Ποικίλη στοὰ, Πύλη ἀγορᾶς, Μνημεῖον Λυσικράτους.

Κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Αἰόλου, κάτωθεν τοῦ ὁμωνύμου ναοῦ, φαίνεται ἀρχαῖος τοῖχος ἐκ τετραγώνων λίθων ὑψηλός· παράλληλος δὲ τούτῳ, πλησίον τοῦ νεοδμήτου στρατῶνος, ὑπάρχει τοῖχος ἕτερος ἐκ μαρμάρου λευκοῦ, ἐπερειδόμενος εἰς ἐπτὰ κορινθιακὰς στήλας, αἷτινες ὑπεβάσταζον, φαίνεται, ὁρορῆν· οὔτε ἀνάγλυφα, οὔτ' ἐπιγραφαὶ σώζονται ἐπὶ τῶν μνημείων τούτων. Ὅθεν ἐξ εἰκασίας μόνον διίσχυρίζονται τινὲς, ὅτι

ταῦτα εἶναι τῆς Ποικίλης στοᾶς λείψανα· ἄλλοι ὅμως δὲν πκραδέχονται τὴν γνώμην ταύτην. Κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Πausανίου ἡ Ποικίλη στοὰ ἦτο οἰκοδομὴ λαμπρά, ἐν ᾗ ἦσαν τὰ ἐνδοξότερα τῶν Ἑλληνικῶν κατορθωμάτων εἰκονισμένα. Ἐπειδὴ δὲ οὔτε ἡ θέσις, οὔτε τὸ εἶδος τῆς οἰκοδομῆς περιγράφεται ὑπὸ τοῦ Πausανίου, οὔτ' ἄλλος συγγραφεὺς ἀναπληροῖ τὴν ἔλλειψιν τούτου, δύσκολον εἶναι νὰ γνωρίσωμεν, ἂν τῶνόντι τὰ ῥηθέντα λείψανα ἀνήκωσιν εἰς τὴν Ποικίλην στοάν. Ἐπειδὴ οἱ ῥηθέντες χίονες προσεγγίζουσι πολὺ τὸν μαρμαρίνον τοῖχον, δὲν δυνάμεθα εὐλόγως νὰ ἐκλάδωμεν ὅτι ταῦτα εἶναι λείψανα ναοῦ, διότι οἱ τοὺς ναοὺς περιστοιχίζοντες χίονες ἀπεῖχον ἱκανοὺς πόδας τοῦ σηκοῦ. Ἡ δὲ λαμπρότης τῶν λειψάνων ὑποτίθησι λαμπράν ἐπίσης καὶ τὴν οἰκοδομήν, καὶ ἵσως τοῦτο ὑποστηρίζει τὴν γνώμην τῶν βουλομένων ἐνταῦθα τὴν Ποικίλην στοάν. Ἡ γνώμη αὕτη ἤθελεν εἶσθαι ἔτι βασιμωτέρα, ἂν ἀπεδεικνύετο, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἀπειργάζοντο εἰκόνας καὶ ἐπὶ ὑψοσμάτων ἢ σανίδων, ἢ ὅτι αἱ ἐν τῇ Ποικίλῃ στοᾷ εἰκόνες ἦσαν ἐπὶ πινάκων κινητῶν γεγραμμένοι. Ἄν δ' ἐκ τῶν φαινομένων χρωμάτων ἐπὶ τινος παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως εὕρισκομένου λίθου, καὶ πιθανῶς ἐκ τοῦ τείχους πεπτωκότος, καὶ ἐπὶ τινος ἐν τῷ Θησείῳ ἀναγλύφου συμπεράνωμεν, ὅτι ἐπὶ τῶν τοίχων αὐτῶν τῆς στοᾶς ἦσαν γεγραμμένοι αἱ εἰκόνες, ἡ γνώμη αὕτη ἤθελε χρήζει ἰσχυρῶν πρὸς ἀπόδειξιν λόγων, διότι τὰ ἐπὶ τῶν σωζομένων τοί-

χων φαινόμενα τεχνητὰ χαράγματα ἀφῆρουν τὴν ἀπαιτούμενην ὁμαλότητα τοῦ ἐδάφους, ἐφ' οὗ ἔμελλε νὰ γραφῇ εἰκόν.

Πλησίον τῶν μνησθέντων χίωνων, ἐντὸς ξυλίου περιφράγματος ὑπάρχουσι πολλὰ ἀγάλματα καὶ ἀνάγλυφα ἡκρωτηριασμένα ἢ καὶ ἐντελῆ, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἔργα καλλιτεχνίας τὰ πλεῖστα, πιστὰ ἀπεικονίσματα τῆς φύσεως ἢ πολλῆς σπουδῆς καὶ περιεργείας ἀξία.

Δυσκολεύομαι νὰ ὀρίσω τὴν θέσιν, ἐφ' ἧς εἶναι τὰ σωζόμενα λείψανα τῆς λεγομένης Πύλης Ἀγορᾶς, ἢ νέας Ἀγορᾶς. Ἄν ὅμως ἀπὸ τοῦ κατὰ τοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως προμνησθέντος σπηλαίου τοῦ Πανὸς βαδίσῃ τις πρὸς βορρᾶν, θέλει ὀλίγον μακρὰν ἀπαντήσῃ τὴν πύλην ταύτην. Τέσσαρες μετρίου μεγέθους, ἀλλὰ περιτεθραυσμένοι Δωριχοὶ χίονες, ὑποστηρίζοντες ἐπιστύλιον, ζωφόρον, γείσον καὶ ἀετώματα, ἅπαντα βεβλαμμένα, εἶναι τὰ σωζόμενα τῆς πύλης ταύτης λείψανα. Ἀμφίβολον εἶναι, ἂν καὶ ἄλλα μέρη, στήλαι ἢ ὀροφαί, ἀφανῇ σήμερον, ἀπῆρτιζον τὴν πύλην ταύτην. Πρὸς ἀνατολὰς, ὀλίγα βήματα μακρὰν ταύτης, ὑψοῦται μικρὰ ἀπλουστάτη μαρμαρίνη στήλη, ἢ παραστάτης, ἐφ' ἧς φαίνονται πολλὰ γράμματα ἀρχετὰ καλῶς ἐσχηματισμένα, καὶ διὰ τοῦτο οὐχὶ τόσο ἀρχαῖα ἐκλαμβάνόμενα. Τὰ γράμματα ταῦτα ὑπέθεσαν πολλοὶ, ἐπειδὴ εἰς τὴν ἀρχὴν φαίνεται ἡ λέξις « ἔλαιον », ὅτι ἦσαν τιμολόγιον τῶν ἀρχαίων. Εἰδῆμονες ὅμως ἐξετάσαντες ἀκριβέστερον παρετήρησάν, ὅτι εἶναι διάταξις Ῥωμαίου Αὐτοκράτορος,

τοῦ Ἀδριανοῦ. Τὰ εὐχερέστερον ἀναγινω-
σκόμενα ἐκ τῶν γραμμάτων τούτων εἶναι
τὰ ἐπὶ κεφαλῆς, ἔχοντα οὕτω Κ. Ν. Θ.
ΑΔΡΙΑΝΟΥΟΙ ΤΟΕΛΛΙΟΝ ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΕΣ
ΤΟΤΡΙΤΟΝ ΚΑΤΑΦΕΡΕΤΩΣΑΝ

Οὐ μακρὰν τῆς πύλης φαίνονται κατὰ σει-
ρὰν κτισμένα τρία κοῖλα μάρμαρα, μεδι-
μνοι Ῥωμαῖκοι πιστευόμενα.

Πλησιέστερον τῆς Ἀκροπόλεως φαίνε-
ται καὶ τὸ ὑπὸ μὲν τῶν χυδαίων λύχνος
Διογένους, ὑπὸ δὲ τῶν εἰδημόνων Μνημεῖον
Λυσικράτους καλούμενον· οἰκοδομὴ μικρά,
χυκλική, ἐξάστηλος, τῶντι ἐν εἶδει τουρ-
κικοῦ ὑαλίνου φανοῦ, ὀλίγον μὲν βεβλαμ-
μένη, ἀλλὰ καὶ μικροῦ λόγου ἴσως ἀξία.
Εἶχε στηθῇ τὸ μνημεῖον τοῦτο, ὡς ἔ-
λλα πολλά τοιαῦτα, εἰς ἀνάμνησιν νίκης ἢ
ἀριστεύσεως χοροῦ τῆς τοῦ Λυσικράτους
φυλῆς, εἰς ἣν αὐτὸς εἶχε χορηγήσει τὴν
δαπάνην.

Εἰς τὰς πλείονας τῶν σωζομένων ἀρ-
χαίων οἰκοδομῶν αἱ στῆλαι εἶναι ραβδω-
ταὶ καὶ ἐκ πολλῶν χυκλικῶν τεμαχίων συ-
νιστάμεναι· εἰς πολλὰς δ' ἐξ αὐτῶν ἡ ῥαφή,
ἢ τὸ σημεῖον καθ' ὃ συνέχονται τὰ τεμά-
χια ταῦτα, μόλις διακρίνεται μετὰ πρέ-
λευσιν τοσούτων αἰώνων καὶ μετὰ τοσαύ-
τας κατ' αὐτῶν βίας. Τὸ δὲ εἶδος τῆς ἀρ-
χιτεκτονικῆς τῶν πλειόνων εἶναι Δώριον, ὅ-
περ θεωρεῖται ὡς τὸ μεγαλοπρεπέστερον ἔ-
υγενέστερον τῶν ἄλλων· διὰ τοῦτο οὐ μό-
νον οἱ Ἕλληνες προετίμησαν αὐτὸ εἰς τὰς
ἐπιστημοτέρας οἰκοδομὰς, καὶ μάλιστα οἱ
Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι τούτους
μιμούμενοι ἠσπάσαντο πρὸ πάντων τὴν ἀρ-

χιτεκτονικὴν ταύτην. Τοὺς δὲ ναοὺς ἔκτι-
ζον εἰς ὑψηλὰ καὶ παντὰχόθεν ὁρατὰ μέρη.
Ἄν τὴν σήμερον ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου
Διὸς καὶ τὸ Θησεῖον φαίνωνται εἰς τὸ αὐ-
τὸ, ἢ μικρὸν ὑψηλότερον τῆς πόλεως ἔδα-
φος, αἰτία εἶναι ὅτι τὸ ἔδαφος τοῦτο ἐπι-
χύσεις ἀλλεπαλλήλων· κχταστροφῶν ὑψω-
σαν ὑπὲρ τὰς δύο ὀργυῖας ἴσως τοῦ πα-
λαιοῦ ἐδάφους, ὡς δύναται πᾶς τις νὰ
πληροφορηθῇ παρατηρῶν τὸ ἔδαφος τοῦ
Αἰολίου ναοῦ, τὸ ὁποῖον κατὰ τοσοῦτον
σχεδὸν εἶναι τοῦ νῦν ἐδάφους κατώτερον.

Οἱ ἀρχαῖοι ναοὶ εἶχον τὸ πρόσωπον ὡς
ἐπιπολὺ πρὸς ἀνατολὰς· τὴν τοῦ σηκοῦ
εἰσὸδον εἰς μίαν τῶν πλευρῶν, ἀπλὴν καὶ
μικράν, θυρίδες δὲν ὑπῆρχον εἰς τοὺς ση-
κοὺς, ἂν δὲ οὗτοι εἶχον ὀροφὴν, ἀφίνε-
το ἀσκεπὲς μικρὸν μέρος, δι' οὗ εἰσῆρχε-
το τὸ φῶς.

Κηφισσὸς, Ἀκαδημία.

Πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ τῆς πόλεως, εἰς
ἀπόστασιν ἡμισείας περίπου ὥρας, ῥέει ὁ
Κηφισσὸς ποταμὸς, μικρὸς μὲν καὶ ἀβαθὴς,
ἀλλὰ διασώζων ἱκανῶς μέχρι σήμερον τὰ
ἐαυτοῦ ὕδατα. Ἐπὶ τῶν ὄχθων αὐτοῦ εἶναι
οἱ πλείότεροι κῆποι τῶν σημερινῶν Ἀθη-
ναίων· τὸ δὲ μέρος τοῦτο ὀνομάζεται νῦν
Σεπόλια. Πλησίον τούτων ὑπάρχει μικρὸν
ὑψωμα, ὅπου ὑποθέτουσιν, ὅτι ἦτο ἡ Ἀ-
καδημία, τόπος τὸ πάλαι κατάφυτος καὶ
κατάρβυτος, ὅπου ὁ θεῖος Πλάτων καθί-
δρυσεν τὴν σχολὴν αὐτοῦ· νῦν δὲ ξηρὸς ἔ-
σλος ἄδενδρος, οὐδὲν διασώζων ἶχνος τοῦ
ἀρχαίου κλέους αὐτοῦ.

Λυκαβητὸς, Ἄγχεσμος, λόφος τῶν Νυμφῶν.

Οὗτοι εἶναι γυμνοὶ καὶ πετρώδεις λόφοι, ἐξ ὧν οἱ δύο πρῶτοι, ὁ εἷς παρὰ τὸν ἄλλον, κεῖνται ὀπισθεν τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ δ' ἕτερος πλησίον τῆς Πνυχὸς, ὅπου ἤρχισε νὰ οἰκοδομῇται ἤδη τὸ Ἀστεροσκοπεῖον ἀναλώμασι τοῦ ἐν Βιέννῃ φιλογενεστάτου Κυρίου Σίνα. Οὐδένα τῶν λόφων τούτων ἐπεσκέφθην· διότι, ὡς μ' ἐπληροφόρησαν, δὲν ὑπάρχει τι θέας ἄξιον ἐπ' αὐτῶν. Οἱ τρεῖς οὗτοι λόφοι καὶ οἱ ἄλλοι τρεῖς, ὁ τῆς Ἀκροπόλεως, τοῦ Μουσείου καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου παρουσιάζουσι φαινόμενον περίεργον· ἅπαντες ἐκ σκληρᾶς πέτρας, ἀπότομοι καὶ βραχώδεις ὑψοῦνται ὡς ξένα σώματα ἐν μέσῳ καλλιεργημένης καὶ καταφύτου πεδιάδος, ὡς σκόπελοι ἐν μέσῳ θαλάσσης.

Ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ λόφου τοῦ Μουσείου ὑπάρχουσι δύο μικρὰ σπήλαια, ἢ δωμάτια ἐντὸς τοῦ βράχου καὶ ἔχοντα ἄνωθεν κωνοειδῆ ὀπήν. Ταῦτα ὀνομάζουσιν οἱ πολλοὶ φυλακὴν τοῦ Σωκράτους, ἄλλοι δὲ λουτρά· ἀλλὰ μήτε τὸ ἐν μήτε τὸ ἄλλο δύναται τις εὐλόγως νὰ πιστεύσῃ, μηδενὸς ὑπάρχοντος καταπειστικοῦ λόγου. Ἐν γένει δὲ αἱ πλειότεραι τῶν θέσεων, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἀπαντῶνται εἰς τοὺς Ἑλλήνας συγγραφεῖς, ἀδύνατον εἶναι νὰ γνωρισθῶσι σήμερον. Πολλὰ δὲ καὶ ἐκ τῶν μνησθεισῶν, αἵτινες νομίζονται τουλάχιστον ἀποχρώντως ἀποδειγμέναι, ἀμφι-

σθητοῦνται, διότι οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων περιέγραψεν αὐτάς, ἢ ἂν περιέγραψεν, ἀπώλεσθησαν αἱ περιγραφαί. Καὶ ὁ Πausanias αὐτὸς, ὅστις περιηγήθεις τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν παρακμὴν μὲν τῆς ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς αὐτῆς λαμπρότητος, ἐν ἀκμῇ, ὅμως τῆς ὑλικῆς, μόλις μνημονεύει τῶν θέσεων τούτων. Ἡ περιγραφικὴ αὐτοῦ ἀκρίβεια περιορίζεται εἰς τὰ κινητὰ, οὕτως εἰπεῖν, ἀντικείμενα, οἷον ἀγάλματα, ἀναθήματα, καὶ τὸ ἱστορικὸν αὐτῶν· τῶν δὲ οἰκοδομῶν μόλις ποιεῖται μνείαν, ὀνομάζων μόνον αὐτάς, διὰ νὰ περιγράψῃ τὰ ἐν αὐταῖς.

Μουσεῖον τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας.

Ἀρτισύστατον εἶναι τὸ τοσοῦτον εἰς τοὺς σπουδαστάς τῆς φυσικῆς ἱστορίας ἀναγκαῖον τοῦτο κατάστημα. Καίτοι δὲ, διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν μέσων, πολὺ ἀτελές, εἶναι ὅμως πολὺ περίεργον. Περιέχει ἱκανὰ εἶδη πτηνῶν, ἱκανὰ ἔντομα, θαλάσσια ζῶα καὶ ποτάμια, ὀλίγα τετράποδα, ζώοφυτά τε καὶ πολλὰ ὀρυκτῶν εἶδη· ἅπαντα ἐντὸς ὑαλίνων θηκῶν μετὰ προσοχῆς φυλαττόμενα καὶ καλῶς διατεταγμένα.

Νοσοκομεῖον.

Τὸ στρατιωτικὸν Νοσοκομεῖον, κεῖμενον ἐκτὸς τῆς πόλεως πρὸς τὸ ἀνατολικόνότειον, φαίνεται ἔξωθεν οἰκοδόμημα ἀρκετὰ λαμπρὸν, καὶ ἀρκετὰ μεγάλην ἔχον περιοχὴν. Τὸ δὲ δημοτικὸν εἶναι μὲν καλῶς καὶ καταλλήλως ὠκοδομημένον, καὶ ἱκανῶς εὐρύχωρον, ἀλλὰ φαίνεται εἰσέτι ἀνοργάνι-

στον, ἢ κακῶς διευθυνόμενον, καὶ εἰς πολ-
λὰ τῶν ἀναγκαίων ἐλλειπὲς δι' ἀχρηματίαν.

Νέα Ἀνάκτορα.

Τὰ νέα ἀνάκτορα, ἢ ὁ Βασιλικὸς οἶκος, κτίνται εἰς τὸ τέλος τῆς ὁδοῦ τοῦ Ἑρμοῦ, εἰς θέσιν ὑψηλὴν καὶ κατάλληλον. Οἰκοδομὴ στερεὰ, μεγάλη, τριώροφος καὶ μεγαλοπρεπὴς, διὰ λευκοῦ μαρμάρου κατὰ μέγα μέρος κεκοσμημένη· ἐσωτερικῶς δὲ λαμπρὰν ἔχουσα πολυτελῆ ἔχουσα τὴν διακόσμησιν. Αἱ ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν Βασιλικῶν θαλάμων ζωγραφίαι, ἱκανὸν ἔχουσαι μέγεθος, καὶ παριστάνουσαι τὰς ἀξιολογώτερας μάχας τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, τοὺς ἐπισημοτέρους ὀπλαρχηγούς καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, εἶναι ἔντεχνοι, καὶ ὠραῖαι καὶ θεὰς ἀξίαι. Ἀλλὰ πολὺ μέρος αὐτοῦ εἶναι εἰσέτι ἀτελές. Ὁ δὲ παρχεόμενος Βασιλικὸς κῆπος, καί τοι νέος, φαίνεται ἄριστα διατεθειμένος καὶ καλλιεργημένος.

Ἐκκλησίαι.

Ἐκ τῶν πολλῶν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ἐκκλησιῶν οὐδεμία εἶναι ἀξία λόγου. Ἡρχισεν ὁμῶς νὰ οἰκοδομῇται νῦν εὐρύχωρος δημοτικὸς ναός· Πιθανῶς δ' ἐλπίζεται νὰ μὴ βραδύνῃ ἐπὶ πολὺ καὶ ἡ παρὰ πᾶσιν ἐπιθυμητὴ ἀνέγερσις τοῦ ἐθνικοῦ ναοῦ τοῦ Σωτῆρος, ἅμα ἐξομαλυνθεισῶν τῶν νῦν δυσχερῶν περιστάσεων.

Οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ξένων, συμποσοῦνται, ὡς κοινῶς πιστεύεται, περί τὰς τριάκοντα χιλιάδας ψυχῶν. Ἀπροσδόκητον δὲ καὶ λυ-

πηρὸν ἅμα συμπεσοῦντος, ὁ πρόωρος θάνατος τοῦ ἐπισκόπου Σελλασιᾶς, πρῶην Βρεσθένης Θεοδωρήτου, ἀνδρὸς πολλὰ παθόντος καὶ διαπρέψαντος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, συνήργησε νὰ γενῶ μάρτυς αὐτόπτης τῶν βχθέων θρησκευτικῶν αἰσθημάτων τῶν ὁμογενῶν. Πανταχόθεν οἱ κάτοικοι τῆς πρωτεύουσας συνέβρεον ἐπὶ δύο ἡμέρας ἵνα ἀσπασθῶσι τὰς χεῖρας τοῦ σεβασμίου τούτου νεκροῦ. Ἡ ἐκφορὰ αὐτοῦ ἐγένετο μεγαλοπρεπὴς. Ὁ θαυμάσιος Κ. Οἰκονόμος ἐξεφώνησεν ἀπὸ μνήμης ἐπιτάφιον λόγον, ἀξίον τοῦ μακαρίτου καὶ τῆς φήμης τοῦ Ῥήτορος. Ὁ ἄλλοτε διεγείρας τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἐνθουσιασμόν τῶν Ἑλλήνων, γέρων ἤδη καὶ κεκμηκώς, ἦλθεν, ὡς φαίνεται, εἰς Ἑλλάδα ἵνα χλαύσῃ τοὺς ἥρωας αὐτῆς καταβαίνοντας εἰς τὸν τάφον.

Τῶν δὲ μηκέτι ἀνευρεθεισῶν ἀρχαιοτήτων ἢ ἀνόρυξις, ἢ τῶν ὑπαρχουσῶν ἢ ἐπισκευῇ εἶναι ἀνατεθειμένη εἰς τὴν πρὸ ἐπτὰ ἡδὲ ἑτῶν συστηθεῖσαν Ἀρχαιολογικὴν ἐν Ἀθῆναις ἐταιρίαν, τῆς ὁποίας πρόεδρος εἶναι ὁ νῦν μὲν ἀπόμαχος τοῦ Παρνασσοῦ, ἄλλοτε δὲ τὰ πρῶτα φέρων μεταξὺ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ποιητῶν, Κύριος Ἰάκωβος Ρίζος. Τοιαῦται ἐταιρίαι ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ἐν Ἀθῆναις, οὐ μικρὸν εἰς τὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους συντείνουσιν. Ἰκανὰ δὲ καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον καλῶς διωργανισμένα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα εὐρίσκοντι αὐτόθι καὶ καθ' ἐκάστην προβάλλουσιν ἐπὶ τὸ κρεῖττον χάρις εἰς τὸν ζῆλον τῶν ἀπανταχοῦ φιλομούσων ὁμογενῶν.

Ἐγγραφον ἐν Ἀθῆναις τὴν 29 Ἀπριλίου, 1843.